

از نام آوران تا نام آوران

سردبیر

هفته‌ی گذشته در حال تهیه‌ی مطلب برای سخن نخست پیرامون اعلام خبر "کسب رتبه‌ی نخست اکتشاف نفت و گاز توسط شرکت ملی نفت ایران در سال ۲۰۱۹" به دلیل کشف دو میدان "ارم" و "نام‌آوران" و اهمیت این اکتشافات بودم و همچنین، بر ضرورت تداوم فعالیت‌های اکتشافی در ایران به خصوص در مناطق شمالی و مرکزی ایران و دور از مناطق نفت‌خیز جنوب و خلیج فارس پرداختم. همزمان با این، خبر بسیار تاسف‌بار درگذشت مرحوم مهندس همایون مطیعی، نام‌آور صنعت نفت و زمین‌شناس پرآوازه‌ی ایران در میان جامعه‌ی نفتی پیچید. نام پرافتخار ایشان برای تمامی کارشناسان صنعت نفت، دانشجویان و اساتید دانشگاهی، با زمین‌شناسی زاگرس آمیخته شده است. چه کسی است که از زمین‌شناسی زاگرس و خلیج فارس سخن به میان بیاورد و نام ایشان را ذکر نکند. زنده‌یاد مطیعی، نزدیک به پنجاه سال (۱۳۹۹-۱۳۵۱) در کوه‌های زاگرس تا ژرفای خلیج فارس لایه‌های مختلف را با چشم مسلح و غیرمسلح می‌کاوید و به قلم درمی‌آورد.

نام مرحوم مطیعی، در مقدمه و پیشگفتار اکثر کتب و پایان‌نامه‌های دانشگاهی که به‌وسیله‌ی دانشجویان و متخصصان نفت و زمین‌شناسی نگارش یافته به‌عنوان مرجع سازندها و میادین نفت و گاز زاگرس برده شده است. وی با همکاری

در کلیه‌ی امور علمی و باسختگویی در موضوعات مطروحه همواره فردی خوشنام و باصلاحیت شناخته شده بود. او در حل موضوعات و معضلات موجود در زمین‌شناسی حوضه‌ی زاگرس و جنوب و جنوب‌غرب، به‌عنوان مهمترین شناساگر مطرح بود. به جرات می‌توان گفت در حوزه‌ی مورد اشاره، موضوعی را نمی‌توان یافت که مهندس مطیعی آن را به مطالعه و مکاشفه نگذاشته باشد.

زنده‌یاد مطیعی، در عرصه‌ی صنعت نفت به مدد هوش سرشار و تجارب اجرایی و عملیاتی، همواره به‌عنوان پرچمدار فعالیت‌های ابتکاری مطرح بوده است. مطالعه بر روی چاه‌های انحرافی و ارائه‌ی راه‌حل‌های موثر، همچنین مطالعه، بررسی و پیشنهادهای عملی در زمینه‌ی چاه‌های افقی و تجهیزات و ادوات مورد نیاز و نحوه‌ی به‌کارگیری آنها از دیگر فعالیت‌های تحقیقاتی-مطالعاتی وی به حساب می‌آید. در ادامه به‌طور مختصر، زندگینامه‌ی زنده‌یاد آورده شده است.

مرحوم همایون مطیعی در پانزدهم شهریورماه سال ۱۳۲۶ در شهر اصفهان به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی خود را در دبستان مهر و دوره‌ی متوسطه را در دبیرستان شاپور اهواز و سعدی اصفهان به پایان برد. پس از موفقیت در کنکور ورودی دانشگاه اصفهان تحصیلات دانشگاهی خود را در دانشکده‌ی علوم آن دانشگاه و در رشته‌ی زمین‌شناسی آغاز و در بهمن‌ماه سال ۱۳۴۹ با موفقیت به اتمام رسانید و به اخذ مدرک کارشناسی زمین‌شناسی با رتبه‌ی ممتاز نایل آمد. مرحوم مطیعی در دوران تحصیل از خصلت طلبگی کامل برخوردار بود و ضمن تدبیر در مسائل علمی و دریافت درک عمیق، پیوسته در صدد تحقیق و تفحص و گسترش دامنه‌ی اطلاعات خود برمی‌آمد. او پس از پایان تحصیلات زمین‌شناسی بلافاصله به خدمت نظام وظیفه مشغول شد و این دوره را به‌عنوان افسر مهندسی در لشکر اهواز گذراند.

مرحوم مطیعی در سال ۱۳۵۱ با استخدام در شرکت اکتشاف و تولید نفت ایران (کنسرسيوم) به خانواده‌ی صنعت نفت پیوست. وی کار خود را به‌عنوان زمین‌شناس عملیاتی و بر روی چاه‌های نفت خوزستان آغاز کرد. فعالیت در کنار کارشناسان خارجی مقیم و در منطقه‌ی چاه‌های در حال حفاری در نقش‌های گل‌شناس، نمودارگیر و در کنار مسئولان فنی و کارشناسان ارشد ضمن برخورداری از تجربیات ذی‌قیمت، او را به‌عنوان یک کارشناس جوان و باهوش و فردی مطلع و فاضل برای مسئولان خارجی و کارشناسان ایرانی شناساند. با پیروزی انقلاب و خروج کارشناسان خارجی، مسئولیت اداره‌ی چاه‌های در حال حفاری عمدتاً به پرسنل جوان صنعت نفت محول شد. کمبود ارز و سیاست کلی صنعت نفت مبنی بر صرفه‌جویی و پرهیز از هزینه‌های غیرضرور موجب می‌شد تا کارشناسان با توسل به دقت، ابتکار و خلاقیت و بدون استفاده از دستگاه‌های نمودارگیر و پیشرفته در صدد کنترل جریان حفاری برآیند. مهندس مطیعی به‌عنوان سبیل حرکت قشر مبتکر موفق شد در زمانی کوتاه و از طریق انجام مطالعه در ساختار و تشکیلات زمین‌شناسی موجود و نمودارهای حفاری چاه‌های قبلی، دیدی کلی و جامع از محل گسل‌ها، چین‌ها و مخازن موجود به دست آورد و با اتکالی به تجارب کافی که در تطبیق علوم زمین با دیگر علوم مرتبط داشت، توانست با حداقل هزینه‌های لازم، امور حفاری را با کارایی به انجام رساند. این دقت و ابتکار عمل در حال حاضر نیز در فعالیت‌های زمین‌شناسی مناطق واجد ذخایر نفت، معمول می‌شود. زنده‌یاد مطیعی با وقوف کامل بر موضوعات علمی، پیوسته به‌عنوان یک مهندس برجسته‌ی صنعت نفت مطرح بوده است و در ابتکار عمل همواره گامی فراتر از همگان بود. روحش شاد... ■